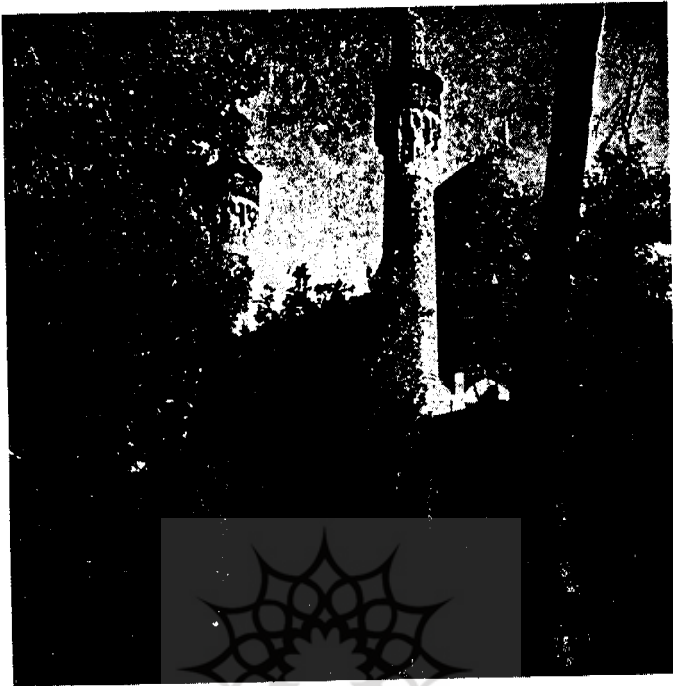

مسجد، خانه، مدرسه

با اندکی غور و تفحص در تاریخ تمدن و نظام تعلیم و تربیت اسلامی، به نیکی درمی یابیم که سرچشمه اصلی مدارس در جوامع اسلامی مساجد است. به دیگر سخن در نظام اسلامی مدرسه‌ها بخش‌های توسعه یافته مسجدها هستند. از همین رو آداب و تربیتی که در مساجد حاکم است با همان فداست و ارزشمندی در فضای مدرسه و کلاس نیز سایه افکننده است و وظایف و حقوق امام و مأمومین در مسجد مشابه مسؤولیتها و تکالیف معلم و متعلمین در مدرسه است، چراکه هر دو مکان والاترین بستر برای تربیت و رشدیافتگی و محقق شدن هدف خلقت انسان است.

تردیدی نیست که در گستره گیتی مسجد و مدرسه از بهترین مکانها و امامت و معلمی از برترین مسؤولیتهاست، و به همین دلیل است که در جامعه اسلامی، مسیر کمال انسان را باید در کانون خانواده و دامان تربیت مادر، گذرگاه مدرسه و سنگر مسجد و عبادت حق ترسیم کرد.

اما حقیقت آن است که در جامعه ما نیز همانند غالب جوامع دنیای امروز، بیشترین مباحث تربیتی در ارتباط با خانه و مدرسه مطرح بوده و هست و آنچه‌آن که بایسته و شایسته است درباره نقش مساجد و آثار اخلاقی و

نسبت به مشارکت جدی در فعالیتهای آموزشی مدارس، مورد توجه اولیاء و مربیان قرار گیرد. تاکنون آن طور که انتظار می رود در جامعه

اسلامی ما از ظرفیت و قابلیت بالفعل و بالقوه مساجد در تعلیم و تربیت و شکوفایی شخصیت کودکان و نوجوانان استفاده نشده است. حال آنکه باید بیش از هر زمان دیگر در کنار توجه به همگامی خانه و مدرسه، تقویت اندیشه‌های متعالی تربیتی با تأکید بر همراهی خانه و مسجد و مدرسه و مسجد مورد عنایت اولیاء و مربیان واقع شود.

این حق همه بچه‌های سرزمین اسلامی ماست که با مسجد و هدفها و برنامه های عبادی و تربیتی آن مأنوس گردند. این حق مسلم همه کودکان و نوجوانان است که امام مسجد محل خویش را به نیکی بشناسند و در سنگر

تربیتی آن در تکوین شخصیت کودکان، نوجوانان و پزرگسالان مباحث چندانی مطرح نگردیده است.

گرچه واژه پیوند خانه و مدرسه بسیار مهم و مقدس و بیانگر رسالت سترگ اولیاء و مربیان در تعلیم و تربیت کودکان و نوباوگان است، اما این پیوند خجسته می تواند با استمداد از سنگر عبادی - تربیتی مساجد به مثلثی مقدس تبدیل شود و از بیشترین برکت و زیباترین هیأت برخوردار گردد؛ تا بدانجا که آماده نمودن بچه‌ها برای حضور فعال در مساجد به موازات تشویق و ترغیب ایشان برای ورود به مدارس، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار باشد. به سخن دیگر در جامعه اسلامی ما ایجاد نگرش مثبت و خوشایند در بچه‌ها نسبت به فضای معنوی و تربیتی مساجد می بایست همانند تشویق ایشان

مساجد حضور یابند. و این وظیفه ائمه مساجد است که با فراهم کردن زمینه‌های مساعد، آراستن و عطرآگین کردن مساجد، با چهره‌ای مهربان و مصمم در جلب توجه و دعوت کودکان و دانش‌آموزان محله خود به مسجد، امکان حضور هرچه بیشتر آنها را در مساجد مقدور سازند.

انجمن پایدار و پویای اولیای دانش‌آموزان، مربیان مدارس و ائمه مساجد می‌تواند اساسی‌ترین نقش را در سلامت، رشد و شکوفایی شخصیت کودکان و هدایت ایشان به سوی کمال داشته باشد.

حضور فعال و مستمر اولیاء و مربیان به همراه کودکان در مساجد، علاوه بر فضیلت‌های معنوی به تقویت اکتسابهای آموزشی نیز خواهد انجامید. و حضور چشمگیر امام مسجد در مدرسه و گفت‌وگوبیا مربیان و دانش‌آموزان و احساس نزدیکی و قربایت با ایشان، به این پیوند مقدس شکوه بیشتری می‌بخشد.

کوتاه سخن آن که در جامعه اسلامی ما به ویژه در عصر تهاجم پیوسته دشمنان اسلام و بورش مستمر مهاجمین فرهنگی، می‌بایست بیش از هر زمان دیگر از همه امکانات بالفعل و بالقوه فرهنگی کشور، بالاخص فضای پربرکت مساجد بهره‌مند شد.

امروز بیش از هر زمان دیگر اندیشمندان جامعه و کارگزاران فرهنگی کشور می‌بایست هموارکننده طریق پیوند و همکاری و اتحاد و اتفاق‌خانه، مسجد و مدرسه باشند، زیرا شایسته نیست که غالب مساجد ما در محله‌ها و شهرهای مختلف فقط فقط میزبان جمع محدود نمازگزاران بزرگسال و مسن باشند.

ایجاد نگرش نازده در مدیران، مربیان و

دانش‌آموزان نسبت به جایگاه والای مساجد، به مثابه بخشی از فضای مدرسه، از اساسی‌ترین رسالت‌های ائمه مساجد و دست‌اندرکاران نظام تعلیم و تربیت کشور است.

امروزه به هر طریق ممکن می‌بایست تجربه خوشایند حضور در مسجد و شرکت در فعالیتهای فرهنگی آن برای همه دانش‌آموزان فراهم شود و راه خانه تا مسجد و مسجد تا مدرسه هموارتر گردد.

مسجد هر محله می‌بایست کانون اصلی فعالیتهای فرهنگی اولیاء، مربیان و دانش‌آموزان آن محله باشد و مصونیت فرهنگی فرزندان، در گرو چنین نگرش و حرکتی است. به همین دلیل است که در متون اسلامی تأکیدات فراوان بر حضور در مسجد گردیده و در این ارتباط بیشترین مسؤولیت بر عهده همسایگان مساجد نهاده شده است.

رسول خدا صلی‌الله علیه و آله در این باره

می فرمایند:

وجود، پالایش روان، سکوی آرامش خاطر و سنگر دفاع از کرامت انسانی و تعظیم همه ارزشهای الهی است.

مولا علی علیه السلام آثار پربرکتی را برای زندگی اهل مسجد بیان می فرمایند:

"کسی که به مسجدها رفت و آمد کند از یکی از هشت فایده زیر بهره مند شود:"

۱ - برادری سودمند در راه خدا:

پدید آیی دوستی و اخوت پایدار از برکات همتشینی با اهل مسجد است. یاران اهل مسجد مؤمنان متعهدی هستند که از یک زندگی هدفمند، جهت دار و پربرکت بهره مند هستند. خمیرمایه رفاقت و پیمان برادری بین یاران مسجد محبتی است که بر ذات خدای سبحان پی ریزی شده است. پس چه نیکوست که بهترین دوستان را از بین یاران مسجد برگزینیم. آن گاه که دوستان محل و همکلاسان مدرسه، یاران و همراهان ثابت قدم مسجد می گردند، دوستی ها و برادری ها از والاترین ارزشها و

"کسی که به مسجدی از مساجد خدا برود، هرگامی که برمی دارد تا به خانه اش بازگردد ده حسنه دارد و ده گناه از نامه عملش محو می شود و ده درجه بالا می رود."

پیامبر اکرم (ص) همچنین می فرمایند:

"کسی که قرآن گفت و گویش و مسجد خانه اش باشد، خداوند برای او خانه ای در بهشت می سازد."

از علی علیه السلام روایت شده است که: "همسایه مسجد نماز ندارد (نمازش پذیرفته نمی شود، جز در مسجد)، مگر اینکه عذری یا گرفتاری داشته باشد. عرضه شد: ای امیر مؤمنان همسایه مسجد کیست؟ ایشان فرمود: کسی که صدای اذان مسجدی را بشنود."

علاوه بر تأکیدی که بر قداست و اهمیت حضور مسجد گردیده است، صرف حضور در مسجد، در خانه و محل عبادت خاصه خدا، بالاترین ارزش است. و مسجد محل جلای

خداوندی باشند. دوستان و برادران صدیق، با روشنی دل، صفای قلب، آرامش و سکینه خاطر، احساس آزادگی، عزت نفس، خودشکوفایی و در پرتو انوار الهی.

۵ - سخنی که او را از سقوط بازدارد: در مباحث و برنامه‌های آموزشی مساجد انتظار می‌رود که بعضاً کلامی و عبارتی عرشی، تحولی عظیم در اهل مسجد به وجود آورد.

۶ - شنیدن سخنی که او را بر هدایت راهنمایی کند:

مسجد خانه خداست و همه جای آن مقدس و فضای آن عطرآگین و منور است. قلوب انسان‌ها در مسجد صیقل یافته، از غبار وابستگی‌ها پاک گردیده و آماده پذیرش کلام حق می‌شود و چه بسا عبارتی و کلامی سرمشق حیات تازه یک انسان می‌گردد.

۷ و ۸ - گناهی را ترک کند از روی ترس و یا از روی شرم:

مسجد مناسب‌ترین مکان برای ترک گناه و گندزدایی وجود است. اهل مسجد هر روز از ضعف و سستی‌ها و نارساییهای شخصیت خود می‌کاهند و مسیر کمال و اخلاص را می‌پیمایند. امید آن که با پیوند خجسته و پربرکت بین خانه، مسجد و مدرسه و حفظ و تقویت مثلث مقدس خانه، مسجد و مدرسه، بر غنای برنامه‌های آموزشی و تربیتی بیفزاییم و رسالت اصلی مساجد را نیز احیا نماییم.

منبع: کتاب چهل حدیث، جلد اول، سید هاشم رسولی محلاتی

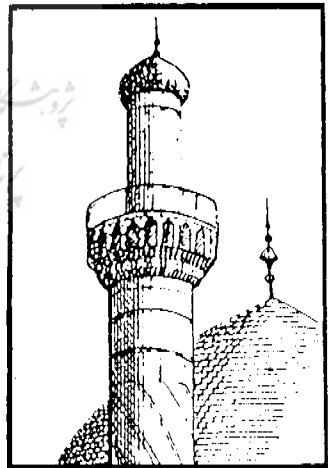
پایدارترین تعهدها برخوردار می‌گردد.

۲ - دانشی تازه و جدید:

از نظر مولا علی علیه‌السلام، مسجد همانند مدرسه و بلکه سرچشمه اصیل مدرسه و محل تعلیم و تربیت و دانش‌افزایی است. بالطبع یکی از اهداف ائمه و هیأت امنای مساجد تنظیم برنامه‌های آموزش عمومی و دانش‌افزایی اهل مسجد است - دانشی مفید و سودمند و پربرکت - به گونه‌ای که همواره شاهد ارتقای دانش و معلومات مذهبی، علمی و تقویت بینش سیاسی - اجتماعی یاران مسجد باشیم.

۳ - آیتی محکم و علمی صحیح و متقن:

انتظار می‌رود که مسجد و آداب و ترتیب حاکم بر فضای معنوی آن به توحید و اخلاص اهل آن بیفزاید و مسیر کمال را بر آنان هموار نماید.

۴ - رحمتی که چشم به راه آن بوده:

همیشه انتظار می‌رود که اهل مسجد مشمول رحمت‌های مستقیم و غیرمستقیم